

اصول بیمه کشاورزی

انتشارات
۶۹۹

دکتر محمد قربانی
عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

سرشناسه:	قربانی، محمد، ۱۳۴۹-
عنوان و نام پدیدآور:	اصول بیمه کشاورزی / محمد قربانی.
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری:	۳۵۴ ص. مصور، جدول، نمودار.
فروست:	انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۶۹۹
شابک:	ISBN: 978-964-386-374-6
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیبیا.
یادداشت:	واژه‌نامه. کتابنامه.
موضوع:	بیمه کشاورزی.
موضوع:	بیمه فرآورده‌های زراعی.
شناسه افزوده:	دانشگاه فردوسی مشهد.
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۷ الف۴ق/۹۹۶۶ HG
رده‌بندی دیویی:	۳۶۸
شماره کتابشناسی ملی:	۵۳۰۸۸۱۱
Agricultural insurance.	
Crop insurance.	

اصول بیمه کشاورزی

پدیدآورنده: دکتر محمد قربانی
مشخصات: وزیری، ۵۰۰ نسخه، چاپ اول، تابستان ۹۷
چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه فردوسی مشهد
بها: ۳۰۰/۰۰۰ ریال
حق چاپ برای انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد محفوظ است.
مراکز پخش:

فروشگاه و نمایشگاه کتاب پردیس: مشهد، میدان آزادی، دانشگاه فردوسی مشهد، سازمان مرکزی،
جنب سلف یاس تلفن: ۳۸۸۳۳۷۲۷ (۰۵۱)
مؤسسه کتابیران: تهران، خیابان کارگر جنوبی، خیابان لبافی‌نژاد، بین خیابان فروردین و اردیبهشت،
شماره ۲۳۸ تلفن: ۶۶۴۹۴۴۰۹-۶۶۴۸۴۷۱۵ (۰۲۱)
مؤسسه دانشسیران: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت) نبش خیابان نظری،
شماره ۱۴۲ تلفنکس: ۶۶۴۰۰۲۲۰-۶۶۴۰۰۱۴۴ (۰۲۱)

<http://press.um.ac.ir>

Email: press@um.ac.ir

فهرست

پیشگفتار مؤلف ۱۲

بخش اول: مقدمه و مفاهیم بیمه کشاورزی

فصل ۱. مقدمه ۱۴

بیمه کشاورزی ۱۷

اهمیت بیمه کشاورزی ۱۸

امتیازات بیمه کشاورزی ۲۰

تدوین الگوهای بیمه‌ای ۲۱

فصل ۲. مفاهیم بیمه کشاورزی ۲۲

ریسک ۲۲

منابع ریسک ۲۲

ریسک‌های سیستماتیک و غیرسیستماتیک ۲۲

راهبردهای کاهش ریسک ۲۳

ریسک‌گریزی ۲۴

شدت ریسک ۲۴

ضریب ریسک ۲۵

عرضه و تقاضای بیمه کشاورزی ۲۵

اطلاعات نامتقارن ۲۷

مخاطرات اخلاقی (کژمنشی) ۲۷

انتخاب معکوس (کژگزینی) ۲۷

بیمه ۲۸

حق بیمه ۲۸

بیمه‌گر ۲۸

بیمه‌گذار ۲۸

۲۸.....	موضوع بیمه.....
۲۸.....	خدمات بیمه‌ای.....
۲۹.....	پوشش بیمه‌ها.....
۲۹.....	مبلغ بیمه شده.....
۲۹.....	مدت بیمه.....
۲۹.....	خسارت یا غرامت.....
۳۰.....	بیمه‌نامه.....
۳۰.....	برد بیمه.....

بخش دوم: ریسک کشاورزی و مدیریت آن

۳۲.....	فصل ۳. انواع ریسک و منابع آن.....
۳۳.....	انواع ریسک در بخش کشاورزی.....
۳۴.....	منابع ریسک در کشاورزی.....
۳۸.....	رفتار کشاورزان در مواجهه با ریسک.....
۴۰.....	عوامل مؤثر در ریسک‌پذیری.....

۴۱.....	فصل ۴. مدیریت ریسک کشاورزی.....
۴۲.....	روش‌شناسی مدیریت ریسک کشاورزی.....
۴۵.....	پروفیل ریسک کشاورزی.....
۵۶.....	راهبردهای مدیریت ریسک کشاورزی.....
۶۰.....	سیاست‌های حمایتی دولت و مدیریت ریسک.....

بخش سوم: بیمه کشاورزی و اصول بنیادین آن

۶۴.....	فصل ۵. بیمه کشاورزی.....
۶۶.....	تعریف بیمه کشاورزی.....

۷۴.....	فصل ۶. اصول بنیادین طراحی نظام بیمه کشاورزی.....
۷۴.....	اصول بنیادین طراحی بیمه کشاورزی.....

۸۶.....	فصل ۷. سؤالات محوری بیمه کشاورزی.....
۸۶.....	سؤالات کلیدی بیمه کشاورزی.....

۹۴.....	فصل ۸. بیمه پذیری ریسک‌های کشاورزی.....
۹۶.....	چارچوب بیمه پذیری ریسک‌های کشاورزی.....
۹۶.....	ویژگی‌های بیمه پذیری ریسک‌ها.....
۱۰۰.....	موانع بیمه پذیری ریسک.....
۱۰۲.....	تغییر در وضعیت بیمه پذیری.....
۱۰۲.....	تغییر حد بیمه پذیری.....
۱۰۳.....	نحوه انتقال حدود بیمه پذیری.....

بخش چهارم: آثار بیمه کشاورزی

۱۰۸.....	فصل ۹. آثار بیمه کشاورزی.....
۱۰۹.....	بیمه و مصرف نهاده‌ها.....
۱۱۱.....	بیمه و محیط زیست.....
۱۱۲.....	بیمه و الگوی کشت.....
۱۱۳.....	بیمه و توزیع درآمدی.....
۱۱۴.....	بیمه و بازتوزیع درآمدی.....
۱۱۴.....	بیمه و بهره‌وری.....
۱۱۵.....	بیمه و تولید.....
۱۱۵.....	بیمه و تأمین مالی.....
۱۱۶.....	بیمه و ریسک‌گریزی.....
۱۱۶.....	بیمه و اثرات ریسک‌ها.....
۱۱۶.....	بیمه و کارایی.....
۱۱۸.....	بیمه و امنیت غذایی.....
۱۱۹.....	بیمه و تثبیت درآمدی.....
۱۲۰.....	بیمه و مهاجرت.....
۱۲۰.....	بیمه و امنیت سرمایه‌گذاری.....
۱۲۱.....	بیمه و خدمات بیمه کشاورزی.....
۱۲۱.....	بیمه و مدیریت ریسک کشاورزی.....
۱۲۱.....	بیمه و توان برنامه‌ریزی کشاورزی.....
۱۲۲.....	نهاده‌ها و نقش بیمه‌ای.....
۱۲۳.....	بیمه و موقعیت اعتباری کشاورزان.....

بخش پنجم: اصول حقوقی بیمه کشاورزی

فصل ۱۰. اصول حقوقی بیمه کشاورزی..... ۱۲۶

تعریف و ماهیت بیمه کشاورزی..... ۱۲۷

جایگاه عملیاتی بیمه کشاورزی..... ۱۳۱

ویژگی‌های حقوقی عقد بیمه کشاورزی..... ۱۳۲

حقوق و تکالیف طرفین..... ۱۳۴

استثنائات مسئولیت بیمه‌گر..... ۱۳۸

بخش ششم: برنامه‌ها و الگوهای بیمه کشاورزی

فصل ۱۱. برنامه‌های بیمه کشاورزی..... ۱۴۲

خطرات تحت پوشش..... ۱۴۲

ساختار تشکیلاتی..... ۱۴۴

شیوه اجرا..... ۱۴۶

فعالیت تحت پوشش..... ۱۴۶

فصل ۱۲. الگوهای بیمه کشاورزی..... ۱۵۷

الگوهای بیمه‌ای محوری کشاورزی..... ۱۵۸

الگوهای بیمه‌ای مبتنی بر ریسک..... ۱۵۸

الگوی قرارداد بیمه‌ای با سازگاری اطلاعاتی..... ۱۶۰

الگوهای بیمه‌ای مبتنی بر خطر..... ۱۶۰

الگوهای بیمه‌ای پوشش ریسک..... ۱۶۰

الگوهای بیمه جامع..... ۱۶۴

الگوهای بیمه‌ای مبتنی بر شاخص..... ۱۶۴

الگوهای بیمه‌ای خاص..... ۱۶۵

الگوهای بیمه‌ای حمایت ریسک..... ۱۷۳

الگوی بیمه‌ای مبتنی بر شاخص‌های آب‌وهوایی..... ۱۷۴

بخش هفتم: تقاضای بیمه کشاورزی

فصل ۱۳. تقاضای بیمه کشاورزی..... ۱۸۶

تقاضای بیمه کشاورزی..... ۱۸۷

عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه کشاورزی.....۱۸۹

فصل ۱۴. اصول تعیین حق بیمه کشاورزی.....۱۹۵

روش‌های توسعه اصول تعیین حق بیمه.....۱۹۷

اصول تعیین حق بیمه.....۱۹۸

حق بیمه.....۲۰۰

فرایند شبیه‌سازی و محاسبه حق بیمه.....۲۰۷

فصل ۱۵. بیمه خرد کشاورزی.....۲۰۸

بیمه خرد کشاورزی.....۲۰۹

ریسک و بیمه‌های خرد.....۲۱۱

عرضه و فروش بیمه‌های خرد.....۲۱۱

نقش دولت در عرضه بیمه‌های خرد.....۲۱۱

الگوهای ارائه بیمه‌های خرد.....۲۱۲

تصویر بیمه‌های خرد در ایران.....۲۱۳

بخش هشتم: چالش‌ها و فرصت‌های بیمه کشاورزی

فصل ۱۶. چالش‌های بیمه کشاورزی.....۲۱۶

چالش‌های فراروی بیمه کشاورزی.....۲۱۷

فصل ۱۷. فرصت‌های توسعه بیمه کشاورزی.....۲۳۰

توسعه بیمه کشاورزی.....۲۳۰

مؤلفه‌های اصلی توسعه بیمه کشاورزی.....۲۳۲

ضرورت ورود به عرصه‌های جدید بیمه کشاورزی.....۲۳۴

فرصت‌های بیمه کشاورزی.....۲۳۵

مؤلفه‌های مؤثر بر فعالیت بیمه کشاورزی در آینده.....۲۴۴

چالش‌های آینده.....۲۴۴

بخش نهم: بازار بیمه کشاورزی و اختلال‌های آن

فصل ۱۸. بازار بیمه کشاورزی.....۲۵۰

تقاضای بیمه.....۲۵۳

انتخاب قیمت بهینه.....	۲۵۴
مخاطرات اخلاقی در بازار بیمه.....	۲۵۴
بازار بیمه و انتخاب انواع بیمه گذار.....	۲۵۸
قرارداد تلفیقی و انتخاب نامناسب.....	۲۶۰

فصل ۱۹. اطلاعات نامتقارن و بیمه کشاورزی.....	۲۶۳
اطلاعات نامتقارن.....	۲۶۴
طبقه‌بندی اطلاعات نامتقارن.....	۲۶۵
راه‌حل‌های مسأله اطلاعات نامتقارن.....	۲۶۷

فصل ۲۰. مخاطرات اخلاقی و بیمه کشاورزی.....	۲۶۹
مخاطرات اخلاقی.....	۲۷۰
دلایل شکل‌گیری مخاطرات اخلاقی.....	۲۷۰
طبقه‌بندی مخاطرات اخلاقی.....	۲۷۱
مخاطرات اخلاقی و کشش‌پذیری تقاضا.....	۲۷۴
آثار مخاطرات اخلاقی.....	۲۷۴
روش‌های کنترل مخاطرات اخلاقی.....	۲۷۶

فصل ۲۱. انتخاب نامناسب و بیمه کشاورزی.....	۲۸۱
انتخاب نامناسب.....	۲۸۱
شاخص ارزیابی انتخاب نامناسب.....	۲۸۳
راه کارهای کاهش انتخاب نامناسب.....	۲۸۴

بخش دهم: نظام و راهبردهای بازاریابی بیمه کشاورزی

فصل ۲۲. بازاریابی بیمه کشاورزی.....	۲۸۸
بخش‌بندی بازار.....	۲۸۹
الگوی مدیریت منسجم خدمات.....	۲۹۱
نظام بازاریابی خدمات بیمه.....	۲۹۵
راهبردهای ورود به بازار.....	۲۹۵
راهبردهای مرحله رشد.....	۲۹۶
راهبردهای مرحله بلوغ.....	۲۹۸
تبلیغات خدمات بیمه‌ای و جذب مشتری.....	۲۹۹

آموزش و بیمه کشاورزی..... ۳۰۱

بخش یازدهم: بیمه کشاورزی در ایران

فصل ۳۳. صندوق بیمه کشاورزی..... ۳۰۶

اهداف صندوق بیمه کشاورزی..... ۳۰۷

حدود عملیات صندوق بیمه..... ۳۰۷

حوزه فعالیت صندوق بیمه کشاورزی..... ۳۰۸

ارکان صندوق بیمه کشاورزی..... ۳۰۸

حوزه عملکرد صندوق بیمه کشاورزی..... ۳۰۹

عملیات اجرایی صندوق بیمه..... ۳۰۹

بخش دوازدهم: راهبردهای بیمه کشاورزی

فصل ۳۴. راهبردهای بیمه کشاورزی در ایران..... ۳۲۴

سیاست‌های راهبردی..... ۳۲۴

الزامات تحقق اهداف..... ۳۳۳

کتابنامه..... ۳۳۵

نمایه..... ۳۴۷

پیشگفتار مؤلف

اگرچه کشاورزان به طور سنتی با اقدامات مختلف تلاش دارند تا ریسک تولید کشاورزی را کاهش دهند اما بیمه کشاورزی به عنوان یک فناوری محسوب می شود که برای پاسخگویی به تقاضای کشاورزان به ویژه کشاورزان کوچک مقیاس و مدیریت ریسک کشاورزی ایجاد شده است. روند فزاینده اقبال فعالان کشاورزی به بیمه کشاورزی سبب شده است تا دانش موجود در این حوزه از طرق مختلف ارتقاء یابد. با توجه به اهمیت بیمه کشاورزی و نیز تولید متون درسی، مؤلف بر آن شده است تا با تألیف کتابی تحت عنوان "اصول بیمه کشاورزی" بخشی از خلاء موجود در حوزه بیمه کشاورزی را پر کند. این کتاب در دوازده بخش (۱) مقدمه و مفاهیم بیمه کشاورزی، (۲) ریسک کشاورزی و مدیریت آن، (۳) بیمه کشاورزی و اصول بنیادین آن، (۴) آثار بیمه کشاورزی، (۵) اصول حقوقی بیمه کشاورزی، (۶) برنامه ها و الگوهای بیمه کشاورزی، (۷) تقاضای بیمه کشاورزی، (۸) چالش ها و فرصت های بیمه کشاورزی، (۹) بازار بیمه کشاورزی و اختلال های آن، (۱۰) نظام و راهبردهای بازاریابی بیمه کشاورزی، (۱۱) بیمه کشاورزی در ایران و (۱۲) راهبردهای بیمه کشاورزی و ۲۴ فصل به رشته تحریر درآمده است. نگارش کتاب به گونه ای است که تلاش شده تا با مفاهیم و تعاریف بیمه کشاورزی شروع و در نهایت با راهبردهای بیمه کشاورزی در ایران پایان یابد تا بالاترین کارایی را داشته باشد و دانشجویان به هنگام آشنایی با تئوری ها و انواع بیمه کشاورزی، چالش ها و فرصت های آن را نیز تجربه نمایند. محتوای این کتاب می تواند در مقاطع مختلف تحصیلی دانشجویان رشته های کشاورزی به ویژه کارشناسی اقتصاد کشاورزی مورد استفاده قرار گیرد. در این جا لازم است از همسر و فرزندان عزیزم مهدی یار، علی سان و محمدرادین که با صبر، شکیبایی و پشتیبانی در ایجاد شرایط لازم برای نگارش کتاب کمک کرده اند، تشکر شود. همچنین از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه و مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه به پاس فراهم آوردن شرایط چاپ قدردانی می شود. در خاتمه یادآور می شود به رغم تلاش همه جانبه برای ارائه مطالب مفید مبتنی بر سرفصل درس بیمه کشاورزی، مؤلف بر این اعتقاد می باشد که تألیف حاضر عاری از خطا نیست. به همین دلیل پذیرای نقطه نظرات ارزشمند خوانندگان محترم خواهند بود و آن ها را در چاپ های بعدی اعمال خواهند نمود.

محمد قربانی

تابستان ۱۳۹۷